

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Clarissimi Viri Henr. Zoesii Amersfortii, In Academia
Lovaniensi I. V. D. Et Antecessoris Commentarius In Jus
Canonicum Universum, Sive Ad Decretales Epistolas
Gregorii IX. P. M.**

Zoesius, Hendrik

Coloniae Agrippinae, 1691

Titulus XXIV. De Clerico venatore.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62329](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62329)

TITULUS XXIII.

De Delictis puerorum.

SUMMARIUM.

1. Delinquent impuberes doli capaces.
2. Mitius tamen puniendi.
3. Puer doli capax occidens fit irregularis.
4. Doli capax quis dicendus.

I Delicta non tantum cadunt in eos, qui perfectæ sunt ætatis, verum & in impuberes, quatenus tamen doli sunt capaces. Delictum enim dici nequit, nisi quod factum per injuriam, quæ nulla est, ubi sensus deficit. Unde & eatenus tantum poena locum habet quoad delicta, quæ circa istam ætatem cadunt, ut sunt homicidia, blasphemias, mendacia, perjurias, c. 1. & 2. h. t. * Mitius tamen cum ætate agendum, propter iudicii imbecillitatem, quæ peccatum levius facit, d. e. 1. & interdum veniam commiserationemque mereri, d. e. l. auxilium vers. in delictis D. de minorib. & l. infans D. Ad L. Corn. de sicar. Quod & obtinet in casu quo delictum patet demum post pubertatem. Neque enim ideo gravius puniendus reus, cum per hoc in eo non ponatur gravior culpa, & semper inspicendus sit personæ status, qui fuit tempore delicti, l. 1. D. de poenis.

2 Irregularitatem quin contrahat puer doli capax occidens non est dubitandum, secundum dicta sup. De homicid. neutiquam vero, si necdum sit doli capax, quamvis id velit Hostiensis, in c. 1. h. t. cum nequeat dici laborare defectu mansuetudinis, qui citra sensum deliquit. Et facit expressus textus in Clem. unica de homicid. qui infantem irregularitate non adfici per eandem commissam adserit.

4 Doli capax quis sit dicendus disputatur. Sunt qui proximum pubertati capacem esse volunt, per text. in §. penult. Infit. de oblig. quæ ex del. nasc. qualem faciunt masculum, qui attigit annum decimum cum dimidio, feminam, quæ nonum cum dimidio Glos. in §. pupillus Infit. de inutilib. stipul. Verum rectius id iudicis arbitrio relinqueretur, secundum discretionem impuberes colligendum ex circumstantiis, cum contingat alios aliis maturius iudicio pollere. Nec

obstante d. §. penult. qui non adfici debet ter pubertati proximum intelligere se debere, sed si id. o. intelligat quid agit. Ceterum ad d. Clem. un. p. 3. in prin. nu. §. de minorib. c. 5. num. 7. Menoch. Arbitr. 1. casu 17. in repet. Auth. Sacramenta puberum. si ad sus. veniat. n. 4.

TITULUS XXIV.

De Clerico venatore.

SUMMARIUM.

1. Clericus cur & quatenus inter alios.
2. Capta venatione illicita an restituenda.

Venatio licet ex se sit licita, prohibita tamen Clericis, tum ne per eam doli capax abstrahatur, tum quod proprietas, armorum usurpationem, cades, clericorum cursus, statum eorum, qui graviter tenent desiderat, minus respondeat. Et hoc quæ eam quæ canum & armorum sit interpretatur. Ubi frequens in venatione Episcoporum mensibus suspendi juberetur ab officio, duobus, Subdiaconus ab omni officio, & canes & accipitres alere us interdicitur 2. h. t. can. 3. & 4. Dist. 34. cum pariter sine censentur & prohibita media. Quæ tamen & rara per retia, laqueos, non sunt inhibita, siue fiat gratis exercitio recreative, siue necessitatis. Abbas in d. 2. c. 1. non sit extendenda ultra rationem, quæbet adjunctam.

Quæri possit, An capta per Clericum venatione illicita ejus fiant? Resp. Omnia fieri nec esse restitutioni obnoxia in forma, modo nullius fuerint. Nam si obligatio restituendi esset hac in specie, deducenda foret à iustitia commutativa, per istam venationem non potest dici iungi, quia nulli damnum infer ut, cum nullus maneat, nec adficiatur per periculum, quæ tantum facit Clericum puniri & ad poenam injunctam teneri, non ad quid restituendum, quamvis per poenam in poenam transgressionis possit

capta auferri Covarr. ad c. Peccatum pag. 2. §. 8.
num. 2. & 4.

TITULUS XXV.

De Clerico percussore.

SUMMARIUM.

1. Clericus cur interdicta percussio, et ipsius poena.
2. Clericus qui stetit in pugna vel in factu an irregularis.

Clericum decet mansuetudo, cui repugnat percussio, quae fit facto aut verberate, etiam causa correctionis, cum verbis potius & admonitione, arguendo, obsecrando, increpando, omni patientia & doctrina, sicut dicitur Apostolus. 2. ad Timoth. 4. à dictis subditos suos avocare debeant Episcopi, non etiam verberibus; nova enim & inaudita praedicatione quae verberibus exigitur *can. 2. Distin. 45.* Percussor excommunicatus, si monitus se non emendet, à gradu, quem habet, deponendus est *c. 1. h. t.* Episcopus, qui crudeliter mulierem fustigari iusserit, et si ea de causa non sit defuncta, tamen quia ea res ordini non convenit, ab officio Missae duobus mensibus abstinere iubetur, *c. 2. h. t.* Flagellis tamen & virgis cadere, si causa postulet, non est inhibita, ne in vindictam sanguinis transeat, *c. 4. sup. de raptorib.*

Clericus, qui stetit in pugna ex parte repellentium violentiam, in qua aliqui sunt occisi, non ideo est irregularis, etiam si lapides unà proiecerit, nullo percusso; iubetur tamen abstinere à celebratione Missarum per biennium, *cap. 2. hoc tit.* Non esse quoque irregularem, qui in conflictu fuit, in quo commissa caedes, extra eius factum aut consilium, videtur dici *cap. fin. hoc tit.* ut probabiliter ibi descendit Abbas: & facit, quod in *cap. pen. ibid.* in simili ferè casu non ponatur irregularitas. Contra tamen tenet, *Gl. fin. d. c. fin.*

* *
* *

TITULUS XXVI.

De Maledicis.

SUMMARIUM.

1. Criminalis huius gravitas, & cur peccatum hoc dicatur irremissibile.
2. Blasphemia quibus modis committatur.
3. Est peccatum mortale etiam in materia levi.
4. Poena blasphemis; & an in foro exteriori sit imposita censura.
5. A poena quid excuset, aut eam mitiorem reddat.

Maledica lingua ne quidem Laicis; imputata multo minus Clericis; quae si solvatur in Dei aut Sanctorum eius injuriam, blasphemiam continet, grave continens delictum, vergens in deminutionem divini honoris, per probrosam irreligiositatem. Unde blasphemans contra ipsam Deitatem, impiè agere dicitur, & peccatum committere, quod nec in hoc, nec in futuro saeculo remittatur, *can. qualis dist. 25.* scilicet commissum studio & contemptu, quale peccati genus dicitur commissum in Spiritum Sanctum. Quod autem dicatur irremissibile, accipiendum est de difficultate poenitendi & remittendi, *Gl. in d. c. qualis;* cum opponatur dispositioni necessaria ad peccati remissionem, quam ideo reddit difficilem, non etiam omnino removel, eam nullum sit peccatum, quin remitti possit verè poenitenti.

Committitur autem variè Interdum nudè tantum, citra alterius peccati malitiam, per contumeliam in Deum aut Sanctos eius: nam & in Sanctis suis maledicatur Deus, & in hos prolata verba blasphemia in Deum reducant, ex consequenti scilicet. Covarr. in *c. quamvis De part. in c. p. 1. §. 7. n. 9.* Sicut & De statu relig. *tomo 1. Tract. 3. De irreligios. c. 4. num. 2. & seqq.* Non raro malitia alterius peccati conjuncta est, ut infidelitatis, haeresios, quando ea continet falsitatem contra fidem, formaliter autè virtualiter affirmando aut negando aliquid de Deo quod fides docet veluti *Abnego Deum, non credo in Deum.* Prof. runtur & interdum verba blasphemia citra odium Dei, interdum ex odio